

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 127/2016-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. apríla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) v konaní o sťažnosti [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Harakálym, Mlynská 28, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 96/2004, za účasti Okresného súdu Košice-okolie, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 96/2004 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice-okolie p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 96/2004 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Košice-okolie povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice-okolie je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 296,44 € (slovom dvestodevät'desiatšesť eur a štyridsaťštyri centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Petra Harakályho, Mlynská 28, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. novembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Harakálym, Mlynská 28, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 96/2004 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľ je účastníkom konania o náhradu škody na zdraví a mimoriadne zvýšenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia vedeného okresným súdom pod sp. zn. 16 C 96/2004 v procesnom postavení navrhovateľa.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem podrobného opisu skutkového stavu uvádza: „... je potrebné prihliadnuť na skutočnosť, že sťažovateľ podal žalobu dňa 11. 5. 2004, odkedy

uplynulo do dňa podania tejto sťažnosti viac ako jedenásť rokov. Sťažovateľ pritom utrpel dňa 26. 12. 2002 závažnú škodu na zdraví a to v dôsledku prevádzky neznámeho motorového vozidla, čo bolo jasne preukázané trestným stíhaním vedeným Okresným úradom justičnej polície PZ [REDAKOVANÉ] pod ČS: OUJP-954/20-2002. Nakoľko sa nemohol domôcť spravodlivého odškodnenia, podal návrh o náhradu škody na súd v dôvere, že súd v súlade s účelom občianskeho súdneho konania vec v primeranej lehote prejedná a že ochrana poskytnutá v tomto smere zo strany súdu bude rýchla a účinná v súlade s § 3 Občianskeho súdneho poriadku.“

Podľa sťažovateľa jeho „Zotrúvanie... v právnej neistote znásobuje skutočnosť, že... je ťažko zdravotne postihnutou osobou a po celú dobu súdneho konania musí znášať zásadné zdravotné obmedzenia bez toho, aby bol za túto škodu zákonným spôsobom čo len čiastočne odškodnený. Hmotné právo pritom toto právo sťažovateľovi na odškodnenie nepochybne priznáva, pričom upravuje aj právne inštitúty, aby sa aj v takýchto prípadoch dostalo poškodenej osobe včasné odškodnenie náležite zohľadňujúce jej zdravotnú ujmu. V tomto smere máme na mysli najmä hmotnoprávne inštitúty zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka ako aj poskytnutie náhrady škody z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z.“

Sťažovateľ sa domáha aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 €, čo odôvodňuje takto:

„Dosiahnutie uspokojenia oprávneného nároku v predmetnom konaní síce nemôže sťažovateľovi vrátiť zdravie, ktoré predmetným úrazom utrpelým pri dopravnej stratil, avšak finančná kompenzácia tejto straty významným spôsobom prispieva aspoň k čiastočnému návratu sťažovateľa do reálneho každodenného života. Skutočnosť, že sťažovateľ sa viac ako 11 rokov musí domáhať svojich oprávnených nárokov na súde, a to bez toho, aby bolo po tak dlhú dobu meritórne rozhodnuté vo veci aspoň prvostupňovým súdom spôsobuje, že sa znižuje reálny význam poskytnutého odškodnenia a navyše je sťažovateľ po tak dlhú dobu vystavený zjavnej právnej neistote plynúcej z jeho nedoriešených právnych vzťahov týkajúcich sa náhrady spôsobenej škody na zdraví.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ]... na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Košice-okolie pod sp. zn. 16 C/96/2004 bolo porušené.

2. Okresnému súdu Košice-okolie v konaní sp. zn. 16 C/96/2004 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000,00 EUR, ktoré je jej povinný vyplatiť Okresný súd Košice-okolie do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

4. Okresný súd Košice-okolie je povinný sťažovateľovi uhradiť trovy právneho zastúpenia sume 355,73 EUR k rukám jej právneho zástupcu v lehote 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

Ešte pred predbežným prerokovaním ústavný súd požiadal predsedníčku okresného súdu o vyjadrenie k sťažnosti. Na žiadosť ústavného súdu reagovala predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. 1 Spr V/623/15 z 28. januára 2016, v ktorom okrem iného uvádza:

„Po oboznámení sa s obsahom spisu sp. zn. 16 C/96/2004 mám zo zisteného priebehu konania za to, že tunajší súd konal v tomto konaní priebežne a bez prieťahov s výnimkou obdobia nečinnosti súdu v období od 19. 5. 2006 (súdu doručené vyjadrenie odporcu) do 17. 9. 2007 (doručenie vyjadrenia odporcu navrhovateľovi) v trvaní jedného roka a štyroch mesiacov a obdobia od 25. 10. 2007 (súdu doručené vyjadrenie navrhovateľa) do 27. 1. 2009 (výzva účastníkom na predloženie návrhu otázok súdnemu znalcovi) v trvaní jedného roka a troch mesiacov.

K tvrdeniu sťažovateľa, že v priebehu konania došlo k neúmernému predĺženiu súdneho konania vypracovaním znaleckých posudkov súdnymi znalcami po lehote určenej súdu uvádzam, že súd zabezpečil efektívny postup znalcov v súdnom konaní. Ustanovenému

súdnemu znalcovi [REDACTED] bola na jeho žiadosť lehota na vypracovanie znaleckého posudku rozhodnutím súdu predĺžená, pričom nová lehota bola súdnym znalcom dodržaná. Ustanovený súdny znalec [REDACTED], ktorý vypracovaný znalecký posudok súdu nedoručil v určenej lehote 30 dní, ale v lehote 60 dní, bol po uplynutí určenej lehoty súdom urgovaný o urýchlené vrátenie spisu s vypracovaným znaleckým posudkom. Znaleckému ústavu (Ústavu súdneho inžinierstva pri Žilinskej univerzite) súd na jeho žiadosť o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku z dôvodu, že reálna lehota na vypracovanie znaleckého posudku je v dĺžke 12 mesiacov, predĺžil lehotu z pôvodných 3 mesiacov o ďalších 9 mesiacov. Znalecký posudok bol znaleckým ústavom podaný dva mesiace po predĺženej lehote z dôvodov obsiahnutých v jeho podaní doručenom súdu dňa 18. 7. 2013, pričom o uvedených skutočnostiach súd účastníkov konania bezodkladne upovedomil. Prekročenie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku znaleckým ústavom súd zohľadnil aj pri určovaní znalečného za podaný znalecký posudok v rozhodnutí zo dňa 25. 9. 2013. Súd inak ako urgovaním znalcov, nevie zabezpečiť rýchlejšie ukončenie znaleckého dokazovania. Uloženie poriadkových opatrení tiež znalecké dokazovanie neurýchli. Predĺženie súdneho konania obdobím znaleckého dokazovania, bez ktorého nie je možné objektívne zistiť skutkový stav, súd teda nevie reálne ovplyvniť.

K tvrdeniu sťažovateľa, že v období od októbra 2013 nedošlo zo strany súdu k vykonaniu žiadneho úkonu vo veci samej uvádzam, že v období od 19. 11. 2013 sa súd zaoberal podaním znaleckého ústavu, ktorým znalecký ústav podal proti uzneseniu o priznaní znalečného odvolanie a súčasne žiadal o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania z organizačných dôvodov na strane odvolateľa. Súd šetril opodstatnenosť dôvodov zmeškania lehoty na podanie odvolania uvádzané odvolateľom, rozhodoval o odpustení zmeškania lehoty na podanie odvolania, spisový materiál bol dvakrát predložený na odvolací súd za účelom rozhodnutia o podanom odvolaní, pričom v tomto období bol súd nečinný len v období po zmene zákonnej sudkyne od 6. 10. 2014 do 25. 5. 2015, čo bolo zapríčinené potrebou oboznámenia sa novej zákonnej sudkyne s už rozsiahlym spisovým materiálom a prebratím ďalších spisov, ktoré jej boli pridelené na konanie po odchádzajúcej sudkyňi. “

V záverečnej časti svojho vyjadrenia predsedníčka okresného súdu uviedla, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania v konaní o sťažnosti, a dodala: „... mám za to, že mimo vyššie uvedených období nečinností súdu boli procesné úkony súdu vykonávané v časových intervaloch niekoľkých dní až troch mesiacov. Dĺžka konania nebola ovplyvnená len činnosťou resp. nečinnosťou okresného súdu, ale aj potrebou dôsledného a rozsiahleho zisťovania skutkového stavu veci, pričom z uvedených dôvodov bolo v konaní nariadených 6 znaleckých dokazovaní znalcami z viacerých vedných odborov, z toho jedno kontrolné znalecké dokazovanie a jedno znalecké dokazovanie vykonávané znaleckým ústavom. V priebehu konania došlo dva krát k zmene zákonného sudcu, ktorí sa oboznamovali s čoraz rozsiahlejším spisovým materiálom a závermi vykonaných znaleckých dokazovaní.“

Uznesením č. k. II. ÚS 127/2016-26 z 11. februára 2016 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 96/2004.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedníčku okresného súdu, aby prípadne doplnila predchádzajúce vyjadrenie okresného súdu k sťažnosti a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. 1 Spr V/623/15 zo 4. marca 2016 oznámila, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, a svoje predchádzajúce vyjadrenie k sťažnosti nedoplnila.

Následne ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa vyjadril, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenia predsedníčky okresného súdu sp. zn. 1 Spr V/623/15 z 28. januára 2016 a zo 4. marca 2016 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právny zástupca sťažovateľa v podaní doručenom ústavnému súdu 22. marca 2016 oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľa a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vecí.

II.

Zo sťažnosti, z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 16 C 96/2004 a z písomných vyjadrení účastníkov konania ústavný súd zistil tieto skutočnosti o doterajšom priebehu napadnutého konania:

- 12. máj 2004 – sťažovateľ sa žalobou domáha náhrady škody na zdraví, mimoriadneho zvýšenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia
- 15. júl 2004 – okresný súd zasiela žalobu na vyjadrenie protistrane
- 24. november 2004 – vyjadrenie odporcu zasiela okresný súd navrhovateľovi
- 10. február 2005 – okresný súd žiada Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Košice o vyšetrovací spis
- 10. október 2005 – vec prerokovaná na pojednávaní, odročená za účelom ďalšieho dokazovania
- 12. január 2006 - vec prerokovaná na pojednávaní, odročená za účelom výsluchu svedkov
- 10. marec 2006 - vec prerokovaná na pojednávaní, vypočutí svedkovia
- 11. október 2007 – okresný súd vyzýva účastníkov konania, aby navrhli dôkazy, ktoré požadujú vykonať
- 13. január 2009 – vec pridelená novej zákonnej sudkyňi
- 27. január 2009 - okresný súd vyzýva účastníkov konania, aby navrhli otázky, ktoré chcú položiť znalcovi
- 25. február 2009 – uznesením ustanovený znalec (zdravotníctvo a farmácia), nariadené znalecké dokazovanie
- 16. marec 2009 – spis zaslaný znalcovi na vypracovanie posudku

- 15. máj 2009 – doručená žiadosť znalca o predĺženie lehoty na vypracovanie posudku o 30 dní
- 8. júl 2009 – doručený vypracovaný znalecký posudok a vyúčtovanie znalečného
- 15. júl 2009 – uznesením priznaná odmena znalcovi a posudok doručovaný účastníkom konania
- 8. september 2009 – vec prerokovaná na pojednávaní, odročená za účelom ďalšieho dokazovania
- 2. október 2009 - uznesením ustanovený znalec (toxikológia), nariadené znalecké dokazovanie
- 30. október 2009 - doručený vypracovaný znalecký posudok a vyúčtovanie znalečného
- 13. november 2009 - uznesením priznaná odmena znalcovi a posudok doručovaný účastníkom konania
- 19. február 2010 - uznesením ustanovený znalec (cestná doprava), nariadené znalecké dokazovanie
- 15. marec 2010 – uznesením zmenená osoba znalca na námietku odporcu
- 7. apríl 2010 – spis zaslaný znalcovi na vypracovanie posudku
- 28. máj 2010 - doručený vypracovaný znalecký posudok a vyúčtovanie znalečného
- 15. jún 2010 - uznesením priznaná odmena znalcovi a posudok doručovaný účastníkom konania
- 29. jún 2010 – vec prerokovaná na pojednávaní
- 12. júl 2010 – uznesením nariadené kontrolné znalecké dokazovanie znalcov v odvetví cestná doprava
- 23. august 2010 - uznesením zmenená osoba znalca na vlastnú žiadosť znalca
- 4. október 2010 - spis zaslaný znalcovi na vypracovanie posudku
- 5. november 2010 - doručený vypracovaný znalecký posudok a vyúčtovanie znalečného
- 10. november 2010 - uznesením priznaná odmena znalcovi a posudok doručovaný účastníkom konania
- 29. november 2010 - uznesením ustanovený znalec (psychiatria), nariadené znalecké dokazovanie

- 8. február 2011 - spis zaslaný znalcomi na vypracovanie posudku
- 29. apríl 2011 - doručený vypracovaný znalecký posudok a vyúčtovanie znalečného
- 12. máj 2011 - uznesením priznaná odmena znalcomi a posudok doručovaný účastníkom konania
- 30. jún 2011 – vec prerokovaná na pojednávaní, odročená za účelom výsluchu znalcov
- 28. júl 2011 – pojednávanie odročené bez prerokovania veci, ospravedlnil sa právny zástupca sťažovateľa (navrhovateľa)
- 13. október 2011 - vec prerokovaná na pojednávaní, vypočutý jeden zo znalcov
- 3. november 2011 – pojednávanie odročené bez prerokovania veci pre mimoriadnu udalosť na súde
- 2. december 2011 - vec prerokovaná na pojednávaní
- 30. január 2012 – okresný súd vyzýva účastníkov konania, aby oznámili otázky, ktoré chcú položiť znaleckému ústavu, pretože je potrebné nariadiť ďalšie znalecké dokazovanie za účelom odstránenia nejasnosti medzi posudkami dvoch znalcov
- 19. marec 2012 - uznesením ustanovený znalecký ústav (cestná doprava), nariadené znalecké dokazovanie
- 18. apríl 2012 - uznesením priznaná odmena znalcomi za účasť na pojednávaní
- 4. máj 2012 – znalecký ústav žiada o predĺženie lehoty na vypracovanie posudku o 12 mesiacov
- 9. júl 2013 - znalecký ústav žiada o ďalšie predĺženie lehoty
- 19. september 2013 - doručený vypracovaný znalecký posudok a vyúčtovanie znalečného
- 25. september 2013 - uznesením priznaná odmena znaleckému ústavu a posudok doručovaný účastníkom konania
- 19. november 2013 – odvolanie znaleckého ústavu proti uzneseniu o priznaní znalečného a žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania
- 24. február 2014 – odvolanie ústavu doručované účastníkom konania
- 28. marec 2014 – vec predložená odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní
- 28. apríl 2014 – odvolací súd uznesením sp. zn. 11 Co 224/2014 vec vrátil súdu prvého stupňa ako predčasne predloženú

- 26. máj 2014 – uznesenie odvolacieho súdu doručované účastníkom konania
- 26. júl 2014 – okresný súd vyzýva znalecký ústav na poskytnutie informácií za účelom rozhodnutia o žiadosti o odpustenie zmeškania lehoty
- 6. október 2014 – vec pridelená novej zákonnej sudkyni
- 27. máj 2015 – okresný súd urguje znalecký ústav o poskytnutie informácií
- 28. júl 2015 – uznesením okresný súd návrh znaleckého ústavu na odpustenie zmeškania lehoty na podania odvolania zamietá
- 29. september 2015 – vec opätovne predložená odvolaciemu súdu
- 9. december 2015 – odvolací súd uznesením sp. zn. 1 Co 598/2015 odmietol odvolanie znaleckého ústavu a 29. decembra 2015 vec vrátil okresnému súdu
- 28. január 2016 – uznesenie odvolacieho súdu doručované účastníkom konania.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 96/2004 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný urobiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 a 4 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie. Dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická

zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ktorým je právna a faktická zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že konania o náhradu škody na zdraví, mimoriadne zvýšenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia tvoria bežnú časť civilnoprávnej agendy všeobecných súdov, pričom k tejto problematike existuje rozsiahla a v zásade ustálená judikatúra. Ústavný súd preto nepovažuje prerokúvanú vec za právne zložitú. Zo skutkového hľadiska ústavný súd zastáva názor, že ide o vec, ktorú možno považovať za fakticky zložitú (najmä z dôvodu potreby vykonať znalecké dokazovanie znalcami z viacerých vedných odborov, ako aj potreby zabezpečiť väčšie množstvo listinných dôkazov). Ústavný súd zároveň ale konštatuje, že faktická zložitost' veci nemôže ospravedlniť skutočnosť, že vec ani po uplynutí takmer dvanástich rokov od podania návrhu nie je dosiaľ právoplatne skončená.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorú by bolo potrebné pripísať na ťarchu sťažovateľa, ktorý je účastníkom konania, v súvislosti s priet'ahmi v tomto konaní.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Zo súdneho spisu sp. zn. 16 C 96/2004 vyplýva, že v doterajšom priebehu napadnutého konania sa vyskytli obdobia krátkodobej i dlhodobej neodôvodnenej nečinnosti (napr. od 10. marca 2006 do 11. októbra 2007, od 11. októbra 2007 do 27. januára 2009, od 26. júla 2014 do 27. mája 2015), ktoré uznáva vo svojom vyjadrení k sťažnosti aj predsedníčka okresného súdu. Doterajší priebeh napadnutého konania je ale poznamenaný aj neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou okresného súdu. Ako nesústredený hodnotí ústavný súd postup okresného súdu napr. v súvislosti s predkladaním spisu na rozhodnutie o odvolaní znalca proti uzneseniu o priznaní znalečného odvolaciemu súdu bez toho, aby predtým rozhodol o žiadosti znalca o odpustenie lehoty na podanie odvolania. V dôsledku tohto neefektívneho procesného postupu odvolací súd vrátil vec okresnému súdu ako predčasne predloženú a následne rozhodoval o opätovne predložennom odvolaní až po viac ako dvoch rokoch od jeho podania. Takýto postup nesmeruje efektívne k odstráneniu stavu právnej neistoty účastníka konania, a preto nie je zlučiteľný so základným právom sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

Zohľadňujúc doterajšiu neprimeranú dĺžku namietaného konania (takmer dvanásť rokov), predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľa, ale i skutočnosť, že ide o fakticky zložitejšie konanie, ústavný súd dospel k záveru, že v jeho doterajšom priebehu došlo k zbytočným prieťahom, ktoré boli spôsobené tak neodôvodnenou nečinnosťou, ako aj neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou okresného súdu. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v namietanom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Obranu okresného súdu spočívajúcu v uvádzaní dôvodov, ktoré mali ako objektívne príčiny spôsobiť tieto prieťahy, ústavný súd s odkazom na svoju ustálenú judikatúru (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03) neakceptoval. Personálne problémy a vysoká zaťaženosť sudcov nemôžu byť na ťarchu účastníka konania a nemajú povahu okolnosti, ktorá by vylučovala zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 96/2004 konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 10 000 € z dôvodov citovaných v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na charakter neefektívnej činnosti okresného súdu, berúc do úvahy obdobia jeho neodôvodnenej nečinnosti, doterajšiu neprimeranú dĺžku napadnutého konania a osobitne jeho predmet a význam pre sťažovateľa, dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. Petrom Harakálom, Mlynská 28, Košice. Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839 € (za 2 úkony urobené v roku 2015).

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby vykonané (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Sťažovateľovi priznal za každý úkon vykonaný v roku 2015 sumu 139,83 €, čo predstavuje sumu 279,66 €, a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 2 úkony vykonané v roku 2015 po 8,39 €, čo spolu predstavuje sumu 296,44 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Keďže právny zástupca sťažovateľa nepredložil potvrdenie, že je platcom dane z pridanej hodnoty, ústavný súd odmenu a náhrady o predmetnú čiastku dane nezvýšil.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2016